

Posudek oponentky diplomové práce

Diplomant: Marek B e d n á ř

Téma diplomové práce: Koncernové vztahy se zaměřením na náhradu škody v rámci koncernu

Práce odevzdána: 25.3.2011

1. Volba tématu a rozsah práce

Předmětem oponentského posudku je diplomová práce věnovaná prakticky významnému a teoreticky náročnému tématu. Koncernové právo prostupuje právní úpravu všech forem obchodních společností, zejména pak společností kapitálových. Skýtá řadu otevřených otázek a aktuálnost tohoto tématu zvyšuje ještě navrhovaná změna koncepce koncernového práva v ČR, resp. přechod od německého k francouzskému modelu. Vhodné je, že se diplomant zaměřil na některé vybrané otázky této rozsáhlé problematiky. Proto považuji volbu tématu za správnou.

Diplomní text má 53 stránek vlastního textu. Splňuje tudíž co do rozsahu požadavky kladené na diplomové práce.

2. Metoda práce

Členění práce je v zásadě logické. Diplomant nejprve uvádí důvody vzniku koncernových seskupení a vymezuje základní pojmy (koncern, ovládnutí, druhy koncernů, atd.), s nimiž dále pracuje. Navazuje pak pojednáním o faktickém koncernu s akcentem na úhradu újmy a náhradu škody a zmiňuje i u nás neaplikovanou koncepci kvalifikovaného faktického koncernu. Pokračuje smluvním koncernem. Problematiku „náhrady“ pojímá značně široce, protože sem zařazuje i uhrazení roční ztráty a odškodnění mimo stojících společníků (které ovšem není náhradou škody, ale v podstatě odstupným, jak jej označuje i německé právo a doktrína). Za vhodné považuji zařazení pojednání o koncernovém právu podle návrhu zákona o obchodních korporacích a družstvech. V závěru shrnuje autor některé hlavní myšlenky, k nimž dospěl zpracováním tématu. Takto zvolená struktura odpovídá zadání práce.

3. K obsahu práce

Je zřejmé, že diplomanta téma zaujalo a s určitými výhradami lze konstatovat, že jej v zásadě zvládl. Z hlediska koncepčního lze uvést, že pojednání o úhradě újmy (zejména ve faktickém koncernu) mělo být zřetelně dáno do souvislosti s jedním ze základních směrů, jimiž se má ubírat budoucí vývoj dílčí harmonizace koncernového práva na evropské úrovni. Z dílčích připomínek a diskusních otázek lze upozornit například na následující: Subkapitola „Souboj právních řádů“ na str. 2 a 3 má pouze jediný odstavec a o ničem nevypovídá. K definici práva podnikatelských seskupení (byť autor vychází i z definice oponentky) lze poznamenat, že v posledních letech se vedle ochranné funkce projevuje výrazně akcent na podporu efektivního fungování koncernů (str. 4). V rámci metod regulace koncernu ex ante uvádí autor pouze informační povinnost. Zcela pominul význam právní úpravy nabídek převzetí (včetně minority squeeze-out), která je z hlediska vzniku koncernových vztahů klíčová (str. 6 a 7). V souvislosti s § 66a ObchZ se hovoří o mimo stojících společnicích, ačkoli jejich úprava je obsažena v rámci tzv. smluvního koncernu, takže se nabízí otázka, zda autor nemá na mysli společníky menšinové. Nad to lze poznamenat, že mimo stojící společníci nejsou zvýhodňováni, jak uvádí autor (str. 7), ale spíše chráněni, což je rozdíl (a autor to poznamenává dále). Zdá se též, že diplomant, když hovoří o dvou metodách regulace (str. 7) nepřiměřeně zjednodušuje (alespoň pokud jde o kontinentální Evropu). Významnější připomínku mám k tomu, že se na § 66a ObchZ pouze obecně odkazuje, ačkoli klíčový ve vztahu k faktickému koncernu je jeho odst. 8. Ve výčtu nevyvratitelných domněnek ovládají (str. 11) postrádám uzavření ovládací smlouvy (§ 66a odst. 7 in fine). V rámci pojednání o podmínkách ovládání měl autor zdůraznit jejich různou povahu (a to i s ohledem na změnu jejich konstrukce v návrhu zákona o obchodních korporacích). Z příkladu na str. 14, který se týká úhrady újmy by se dalo usuzovat, že diplomant nepochopil princip úhrady újmy, když činí ovládající osobu ve faktickém koncernu bez dalšího odpovědnou i za události, které se nedají ovlivnit (str. 147). Doktrína se nepochybně shoduje na tom, že se hradí pouze újma, která je předvídatelná v okamžiku, kdy ovládající osoba prosazuje svůj vliv. Úvaha na str. 20 není srozumitelná, neboť se zdá, že ji vylučuje povaha věci. K pojednání o koncernovém právu v návrhu zákona o obchodních korporacích lze poznamenat, že jeho znění stále není definitivní, takže je obtížné o něm podrobněji diskutovat. To však v žádném případě nelze přičíst autorovi k tíži a považuji za správné, že se s tímto textem seznámil a komentuje jej. Zdá se ale, že nedostatečně rozlišuje mezi ovlivněnou, ovládanou a řízenou osobou. Ve světle vývoje evropského práva a jeho orientace na transparentnost nelze dát autorovi zcela za pravdu v jeho kritice publicizace zprávy o ovládacích vztazích (str. 47). Některé autorovy

návrhy uvedené v závěru práce považuji za diskusní, nicméně oceňuji, že předkládá vlastní názory. K tomu lze položit otázku, zda se diplomant skutečně domnívá, že má být zachována úprava smluvního koncernu, ačkoli se prakticky nevyužívá? (str. 51).

Z terminologických nepřesností lze upozornit například na formulaci „investoři a jiní zakladatelé“ (str. 2). Také termín „pokyn“ má být v koncernovém právu užíván s největší opatrností a přesností (viz § 194 odst. 4 ObchZ). Jeví se mi také jako problematické označovat zprávu o ovládacích vztazích jako „veřejnou listinu“ (str. 17).

4. Seznam literatury a práce s prameny

Seznam použité literatury mohl být rozsáhlejší, vzhledem k tomu, že tuzemská i zahraniční „koncernová“ literatura je poměrně bohatá. Autor na použitý pramen odkazuje v souladu s citačními standardy

5. Závěr

Posuzovanou diplomovou práci považuji, přes některé dílčí připomínky, za způsobilou obhajoby. Byť se s některými autorem prezentovanými myšlenkami neztotožňuji, lze ocenit, že diplomant k vybraným otázkám koncernového práva vyjadřuje vlastní postoje. Práci doporučuji k obhajobě.

Praha, 21. dubna 2011

Prof. JUDr. Stanislava Černá, CSc.

oponentka diplomové práce